

Fašisti ovirajo tržaškemu ljudstvu svobodno izražanje volje

Trst, 8. marca.

Prvi dan po prihodu medzavezniške komisije so fašistični elementi tržaške policije izvršili na stoletine terorističnih dejanj nad tržaškim ljudstvom, ker je hotelo pozdraviti medzavezniško komisijo z jugoslovanskimi in garibaldinskimi zastavami.

Zadnje dni je v Trstu deževalo, danes zjutraj pa se je prebudilo mesto v soncu in v morju zastav. S poslopij so plapolale slovenske, jugoslovanske in garibaldinske zastave. Ulice v predmestjih pri Sv. Jakobu, pri Sv. Magdalen, pri Sv. Ivanu, v Rojanu in pri Sv. Andreju so bile eno samo morje zastav. Tovarniški delavci so okrasili

balkonih okrašene slike maršala Tita in tovariša Kardeja.

Prejšnji dan popoldne je prišla v mesto medzavezniška komisija. Tržaško časopisje jo je pozdravilo v angleškem, ruskem in francoskem jeziku. »Primorski dnevnik« je napisal: »Zelimo, da ugotovite samo dejstva. Dejstva v zvezi s temi vprašanji bodo pokazala, da je Julijska krajina po svoji ogromni večini že trinajst stoletij naseljena s slovenskim prebivalstvom in tvori italijansko prebivalstvo le otoke na slovanskem ozemlju.«

Vest o prihodu medzavezniške komisije se je v trenutku raznesla po mestu in po vsej Julijski krajini. Antifašistični borci, vse primorsko ljudstvo — Slovenci

Ob pol enajstih sta nesla po trgu Oberdan dva mladina slovenske in italijanske zastave. Približali so se jima agenti civilne policije, jima strgali zastave iz rok in jih odnesli.

Okrog enajste ure je privozil na trg Impero kamion, na katerem so imeli civilni policisti precejšnje število jugoslovanskih in slovenskih zastav, ki so jih sneli z raznih hiš v mestu. V trenutku se je nabrala okrog kamiona velika množica ljudstva in začela protestirati proti civilni policiji, ker na tako podoben način odstranjuje izraze volje prebivalstva Trsta. Ljudje so pričeli ogorženi protestirati, ko so videli, kako so civilni policisti zažgali jugoslovansko zastavo. Policiji so nato odšli proti pokritemu tržišču, kjer so tudi branjeveke na svojih stojnicah razobesile slovenske, italijanske in jugoslovanske zastave. Z nepopisno besnostjo so se vrgli policiji na te zastave in jih metali po tleh. Žene so protestirale in ena je hitre dejala: »Sina sem izgubila v boju proti Nemcem, sedaj pa mi ni ne puste, da bi svobodno izrazila svojo voljo.«

Preko ulice San Nicolo so ljudje razobesili platen transparent. Okrog enajstih pa je prišla tja civilna policija, snela transparent in aretirala tovariša, ki ga je razobesil.

Na hotelu »Continental« v ulici San Nicolo je bilo razobesjenih pet slovenskih in jugoslovanskih zastav. Dopoldne ob desetih se je pripeljala tja civilna policija in jih snela.

V ulici Giannata so ljudje skoraj iz vseh hiš izobesili zastave. Tudi tu se je civilna policija brez vsakega vzroka postavila proti ljudstvu. Kljub burnemu protestu prebivalcev je snela transparent in hodila nato od hiše do hiše ter snemala zastave.

V centru mesta, v ulici Milano, kjer je veliko slovenskih gostin in trgovin, so člani civilne policije hodili dopoldne okrog lastnikov lokalov in zahtevali, da snamejo zastave. Nekateri so jih res sneli, toda brž ko je policija odšla, so jih ponovno razobesili.

V ulici Canal piccolo so bile v zadnjem nadstropju hiše Camera di commercio razobesene slovenske, italijanske in jugoslovanske zastave z rdečo zvezdo. V stanovanju je vdrla civilna policija in s silo snemala zastave. Ko ene niso mogli sneti, so jo vzeli skupaj z drogom.

Okrog pol dveh popoldne so sneli slovensko in italijansko zastavo v ulici Rossetti.

Proti popoldne je civilna policija pridrela na trg Tomaseo in vdrila v stanovanje v zadnjem nadstropju vogalne hiše, kjer je viselo šest slovenskih in jugoslovanskih zastav. Ker niso mogli zastav takoj sneti, so polomili kar drogeve.

Prav tako so »cerinici« prišli okoli dvanajste ure v Via Milano 10 v železniški dom, kjer je nastajena jugoslovanska železniška delegacija. Sneli so slovensko zastavo s peterokrako zvezdo, aretirali tri tovariše, jih naložili na »jepe« in odpeljali na policijo. Prisoten je bil tudi angleški novinar, ki se je šel sam informirati na policijo. »Cerinici« so se izgovarjali, da so se aretirani tovariši brutalno ponašali in da so zato aretirani. Ti izgovori so jalovi spričo tega, da smo videli danes še več jepe, ki so drveli skozi mesto z zastraženimi civilisti.

Aretili so francoskega novinarja

Brezobzirnost civilne policije »cerinovic« gre celo tako daleč, da so danes okoli desete v bližini poslopja PNOO aretirali francoskega novinarja, ki je fotografiral po mestu. Sploh se niso zmenili ne za njegove proteste niti dokumente, ampak so ga naložili na »jepe« in ga z vso naglico odpeljali.

Že trikrat so hoteli zapreti filmskega reporterja Državnega filmskega podjetja, toda vselje ga je rešila množica, ki ni dopustila, da bi policija izvedla aretacijo.

Ob desetih so »cerinici« prav tako vdrli v knjigarno tov. Stoko in zahtevali, da v desetih minutah odstrani slike maršala Tita in zastave s peterokrako zvezdo, ker bo sicer aretirani.

Vsaka vas, vsaka tržaška tovarna je pripravila posebno spomenico, ki jo bo predložila medzavezniški komisiji, ki je večeraj prispela v Trst. Te spomenice govore o udeležbi v NOV in POJ, padlih in ranjenih, interniranih, zaprtih in ustreljenih, požganih domovih itd. Vse te številke o krvnem doprinosu slovenskega in italijanskega ljudstva Julijske krajine so tako prepričljive in dokumentirane, da se je vsa italijanska reakcija, ki se razen klevet in laži ne zna posluževati drugega orožja, neprijetno zdrznila, ko je komisija prispela v Julijsko krajino. Iz njihovih vrst se zato širijo predlogi, da naj se vrši sestanek med Bevinom, De Gasperijem in Titom in da delo komisije sploh ni potrebno. (Nadaljevanje na 2. strani).

Jugoslavija postavlja samo eno zahtevo, a ta je, da se spoštuje želja prebivalstva Julijske Krajine po zedinjenju s svojo matično deželo, s svojimi svobodnimi brati, s katerimi ga vežejo zgodovina, jezik, kultura in ekonomske koristi.

KARDELJ

PNOO za Trst in Slovensko Primorje protestira proti nezakonitemu postopanju posameznih članov civilne policije

Dopisnik Tanjuga poroča iz Trsta: V zvezi z današnjim nezakonitim postopanjem posameznih organov civilne policije je izdal Pokrajinsko narodno osvobodilni odbor za Slovensko Primorje in Trst naslednjo izjavo:

Ob prihodu zavezniške komisije v Trst je prebivalstvo dalo izraza svojim čustvom med drugim tudi na ta način, da je razobesilo svoje narodne zastave. Že dopoldne dne 8. t. m. pa so začeli krožiti po mestu jeopi s civilno policijo, ki je pričela po raznih krajih mesta na surov in grob način trgati ter snemati zastave in groziti posameznim zasebnikom, da bodo aretirani, če zastav ne odstranijo.

To se je dogajalo kljub temu, da je polkovnik Robertson, namestnik višjega zavezniškega častnika za civilne zadeve, svoječasno izjavil, da je vsakemu svobodno dano, da izrazi svoja čustva pripadnosti in da je uprava civilne policije na posebno vprašanje izjavila, da ni ovire, da se razobesijo zastave katerekoli narodnosti.

Ker se dogodki razvijajo v nasprotju s temi izjavami, Pokrajinski narodno osvobodilni odbor za Slovensko Primorje in Trst ugotavlja:

Na ta način ti organi neodgovorno zaostrojujejo v tem času razumljivo napatost med ljudstvom in tako neposredno izzivajo prebivalstvo, kar more dovesti do nezaželenih posledic, ki morejo biti v korist samo onim, ki si žele nemirov. Pokrajinski narodno osvobodilni odbor odklanja zaradi tega vsako odgovornost za dogodke, ki bi lahko nastopili, če se tega izzivalnega postopanja teh organov civilne policije nemudoma ne prekine.

Preveč žrtve in preveč gorja je moralo pretrpeti prebivalstvo Julijske Krajine v zadnjih 25 letih, da bi lahko dopustilo, da danes razni fašistični hujskači ovirajo svobodno izražanje njegove volje in da z zlorabo policijske oblasti skušajo terorizirati mirno prebivalstvo. Ugotavljamo, da je namen takega postopanja potvarjati stvarno razpoloženje ljudstva in varati tako mednarodno zavezniško komisijo kot svečeno demokratično javnost. Pozivamo odgovorne činitelje, da preprečijo to izzivanje s strani posameznih organov civilne policije.

Andersove čete se zbirajo v okolici Udina

Pariz, 9. marca. Tass poroča: Posebni dopisnik lista »Monde«, Raymond Nillet ki biva v Trstu, zatrjuje, da v zadnjem času prihajajo ojačenja k četam, ki so v okolici Vidma (Udine).

Dopisnik pravi, da vojaška tajnost ne dopušča podrobneje opisati značaja teh ojačanj. Kljub temu pa dopisnik zatrjuje, da so v okolici Vidma vojski Andersove armade, ki so sem prišli s juna.

Prvi seji medzavezniške komisije v Trstu bo predsedoval francoski delegat

Trst, 9. marca. Po poročilih lista »Corriere di Trieste« bo medzavezniška komisija za pripravo predloga za razmejitev med Jugoslavijo in Italijo imela v teku današnjega dne svojo prvo sejo. Sejam bodo izmenoma predsedovali šefi posameznih delegacij. Prvi seji bo predsedoval francoski delegat Jean Philippe Wollfram.

Po pisanju lista šteje francoska delegacija 9 članov, ki so: gg. Wollfram, Lacroix, Le Lannou, M. Angles, Wellerse, La Lande, Andronico, Hilliam in ga. Cambronne.

Ameriška delegacija šteje 7 članov: g. Mosely, g. Seiff, g. Buthe, g. Unger, g. Buehgi, polkovnik Stillwell in g. Stearns.

Sodelavec lista »Corriere di Trieste« je imel priloiko razgovarjati se s članom delegacije, ki je privrkat v Trstu, vidi pa se, da je s položajem dobro seznanjen. Vprašal je sodelavca lista, kakšno s prstom proti dvorcu Miramar: »Ali ni to Kontovelj?« je vprašal diplomat in pokazal proti vasi iznad Miramara. »Taka kaj govore slovensko«, je dejal diplom.

mat, »in tam proizvajajo vino, ki mu pravijo prošek. Novinar se je čutil dobremu poznavanju razmer tega diplomata.

Delegacije so že vse kompletne, pričakujejo le še prihod dveh članov sovjetske delegacije, ki morata prispeti vsak čas. Za tisk niso dali nikakršnih izjav, pričakuje pa se, da bodo imeli po prvi seji konferenco tiska, na kateri bodo dali predstavnikom tiska izjave v pogledu načina dela in izdajanja komunikacijev za tisk. V teku večerajšnjega dne so člani posameznih delegacij obiskovali druge drugega, Sekretariat komisije se sedaj izpopolnjuje.

V sestavi sovjetske delegacije so tudi trije novinarji: Bogomolov, Morozov in Zaharov. Zvezni oficir med anglo-ameriško vojno upravo in mednarodno komisijo je kapetan Page Smith. Skupaj s sovjetsko delegacijo je prispelo tudi spremstvo 20 vojakov, ki stanujejo v hotelu »Excelsior«. Večeraj popoldne so delegati pričeli privatno proučevati dokumente, ki jim bodo pripomogli do prinesiti pravilne predloge za pravično rešitev problema jugoslovansko-italijanske meje.

V magdalenskem predmestju so ljudje okrasili svoje hiše s slikami maršala Tita in tovariša Kardeja ter z jugoslovanskimi zastavami.

svoje tovarne, potegnili so zastave na najvišje dimnike in v pristaniščih na najvišje žerjave. Tramvaji po ulicah so vozili okrašeni z garibaldinskimi in jugoslovanskimi zastavami. Po tržaških predmestjih, ki oklepajo središče mesta, so hoteli Tržačani obešati po oknih in

in Italijani so hoteli pokazati ob tej priliki komisiji svoja čustva. Hoteli so pokazati, da nočejo Italije, da je edina rešitev Jugoslavija. Po tržaških ulicah naletite na napise, izpisane z velikimi črkami: »EDINA REŠITEV JE JUGOSLAVIJA!«

Teror v Trstu po prihodu medzavezniške komisije

Toda s prihodom medzavezniške komisije se je pričel v Trstu nov val terorja, ki ga v glavnem po navodilih fašističnih elementov izvaja civilna policija. Tržaško ljudstvo z ogorčenjem protestira proti takemu ravnanju, ki se v nitemer ne razlikuje od fašističnega terorja v prejšnjih letih. Aretacije, pretepanja, nasilstva, šovinistični izpadi — to je danes politika profašistične reakcije, to je danes delo civilne policije. Ko je prišla komisija v Trst, je ljudstvo izobesilo zastave, da bi manifestiralo svojo zahtevo po priključitvi k FLRJ. Ali te napise in zastave mora čuvati v hiši in podnevi. Italijanska reakcija, pončiči in podnevi. Italijanska reakcija, ostanki fašistov, najrazličnejši zločinski elementi od četniških in ustaških koljačev pa do domobranskih zločincev nočejo, da bi Trst postal sedma federalna republika v novi demokratični Jugoslaviji. Ti elementi hočejo na vse načine preprečiti, da bi prišel Trst tja, kamor spada in kamor želi večina njegovega prebivalstva. Začeli so trgati zastave, brisati napise in terorizirati prebivalstvo.

Zjutraj pred peto uro je policija ustavila dva moška, ki sta šla po ulici Carducci proti trgu Oberdan. Najprej so oba legitimirali in preiskali, nato pa so vrgli v kamion in odpeljali oba v zapor Coroneo.

Okrog devete ure zjutraj smo opazili na Piazza Goldoni civilno policijo ali »cerinice«, kakor jih imenuje prebivalstvo, kako so se vzpenjali na tramvaje in trgali z njih garibaldinske, slovenske in jugoslovanske zastave. Tudi fašistično nastrojenemu uradništvu ni bilo po volji, da vozijo po Trstu tramvaji, okrašeni z našimi in garibaldinskimi zastavami. V remizi pri Sv. Ivanu so že zjutraj aretirali delavca, ker ni hotel sneti zastave. Okrog desete ure pa so morali

vsil tramvaji v remizo, ker so jim »cerinici« strgali garibaldinske, slovenske in jugoslovanske zastave. Hoteli so pokazati, da nočejo Italije, da je edina rešitev Jugoslavija. Po tržaških ulicah naletite na napise, izpisane z velikimi črkami: »EDINA REŠITEV JE JUGOSLAVIJA!«

Na Via del Istra, prav nasproti sedežu »cerinicev«, je obešen preko ceste ogromen transparent z rdečo zvezdo in napisom: »HOČEMO TITA!« Skoraj z vseh oken v tej ulici visijo zastave. Preko napisov, ki so jih ponoči »cerinici« prebelili z apnom, so danes Tržačani napisali še lepše. Via d'Istria je široka delavska predmestna ulica z visokimi, stisnjenimi stanovanjskimi hišami, v prtilijah pa so majhne trgovine, mesnice in bifeji. Ljudje stojijo pred hišami, vse je zajelo praznično razpoloženje, odločno so pripravljeno odgovoriti na vsako morebitno provokacijo policije, ki nepretrgoma križari po ulicah. Pred vrati kleparske delavnice smo srečali mojstra v modri, obnošeni delavski obleki. Na vrata svoje delavnice je obesil sliko maršala Tita in tovariša Kardeja. Italijan je in v pristnem tržaškem narečju nam pripoveduje, da mu danes delo ne gre izpod rok in da samo čaka, kdaj bo treba kam stopiti in povedati, kakšna je volja tržaškega ljudstva. Ko smo ga vprašali, koliko je italijanskih delavcev v tem predmestju, nam je odgovoril, da tu ni Italijanov, marveč so samo »Tricistini«, ki žele komisiji obrazložiti, zakaj hočejo priključitev k Jugoslaviji.

Po vsem mestu so trgali jugoslovanske, slovenske in italijanske zastave

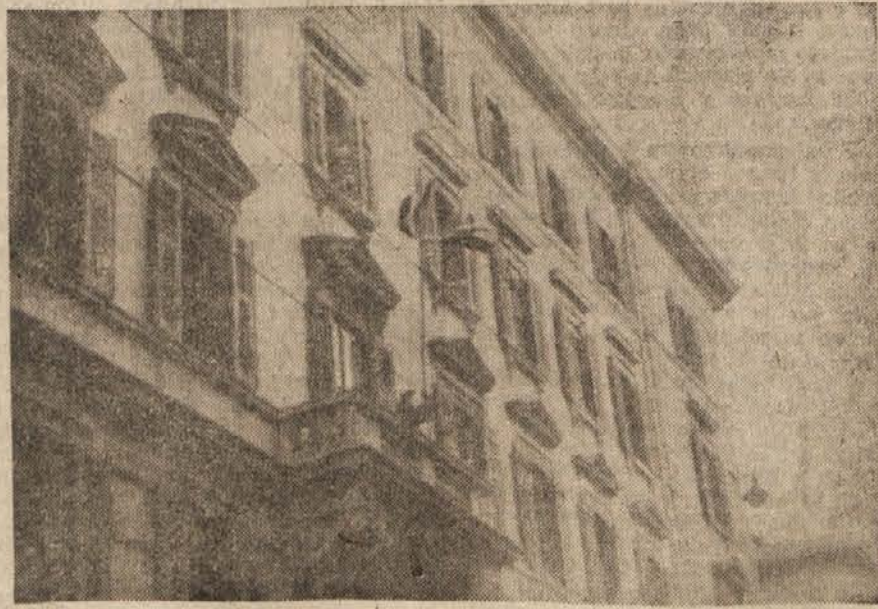
V ulici S. Cilino je visela na Martelančevi hiši jugoslovanska zastava. Gospodar, ki je mnogo pretrpel pod fašizmom, jo je razobesil, da bi s tem izrazil svojo voljo po priključitvi Trsta k Jugoslaviji. Ko je privozil mimo kamion vojaštva, so vojaški strgali zastavo in odnesli s seboj.

Na Strada Guardiella je civilni policaj Luigi Sandri, bivši karabinjer in

SS-ovec iz kasarne Duca d'Aosta, strgal jugoslovansko zastavo z gostilne Grudina.

Na slovenski šoli v Via Corsica je viselo 12 slovenskih zastav. Okrog desete ure dopoldne je pridrela tja civilna policija, jih snela in raztrgala.

Kmalu po deseti uri je civilna policija snela slovensko zastavo z gostilne »Pri Sv. Andreju« v Via Economo.

»Cerinici« snema jugoslovansko zastavo v Via Milano, ki so jo razobesili slovenski železničarji.

